

Bruxelles, 22. siječnja 2024.
(OR. en)

5311/24

COHOM 4
COPS 6
CONUN 8
COASI 5
MAMA 9
COEST 26
COAFR 12
DEVGEN 5
CFSP/PESC 46

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Na datum:	22. siječnja 2024.
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	ST 5220 2023 INIT
Predmet:	Zaključci Vijeća o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava u 2024.

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava u 2024., koje je Vijeće odobrilo na 4001. sastanku, održanom 22. siječnja 2024.

Zaključci Vijeća o prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava u 2024.

1. **Ljudska su prava univerzalna, nedjeljiva, međuovisna i međusobno povezana, i to neovisno o tome jesu li ona građanska, kulturna, gospodarska, politička ili socijalna.** EU ponovno izražava svoju predanost ljudskim pravima u trenutačnom međunarodnom okružju opterećenom porastom oružanih sukoba, autoritarizmom, dezinformacijama i otporom rodnoj ravnopravnosti.
2. U godini **sastanka na vrhu o budućnosti** EU će ponovno potvrditi svoju predanost učinkovitom multilateralizmu, uz daljnje jačanje sustava Ujedinjenih naroda za ljudska prava, uključujući Ured Visokog povjerenika za ljudska prava (OHCHR). EU poziva sve države da poštuju neovisnost OHCHR-a i da u potpunosti surađuju s Visokim povjerenikom i njegovim Uredom, uz istodobno osiguravanje odgovarajućeg financiranja. Ljudska prava i rodnu ravnopravnost trebalo bi uključiti u cijeli Pakt za budućnost, koji bi se trebao temeljiti na međusobnoj povezanosti ljudskih prava, mira i sigurnosti te održivog razvoja. Uključivanje snažne dimenzije ljudskih prava u Pakt za budućnost i pripreme za sastanak na vrhu o budućnosti te komplementarni proces provedbe **ciljeva održivog razvoja** ključni su kako nitko ne bio zapostavljen.

3. EU će nastaviti raditi na jačanju poštovanja, zaštite i ostvarivanja ljudskih prava te će nastaviti surađivati sa svim regijama svijeta, organizacijama i relevantnim dionicima kako bi se ti ciljevi ostvarili. Nastavit će pozivati sve države da u potpunosti surađuju sa **sustavom UN-a za ljudska prava**, uključujući Vijeće za ljudska prava i njegove mehanizme, kao što su posebni postupci i univerzalni periodični pregled, istražna tijela ovlaštena za UN i tijela utvrđena Ugovorima. EU će također nastaviti pozivati sve države da poštuju međunarodno pravo o ljudskim pravima te da omoguće da UN i mehanizmi za praćenje ljudskih prava imaju bezuvjetan i neometan pristup njihovim državnim područjima.
4. EU ponovno potvrđuje svoju predanost poštovanju, zaštiti i ostvarivanju svih **gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava**, uključujući pravo na obrazovanje, hranu, zdravlje, socijalnu sigurnost, odgovarajuće stanovanje i dostojanstven rad, te podupiranje relevantnih inicijativa. Nastavit će podupirati univerzalan pristup vodi za piće koja je zdravstveno ispravna, dostatna i financijski pristupačna te sanitarnim uvjetima i higijeni, kao i naglašavati dimenziju ljudskih prava u tim područjima. Aktivno će sudjelovati u raspravama o promicanju ljudskog prava na čist, zdrav i održiv okoliš. Nastavit će promicati pravo na obrazovanje, povezanost s digitalnom agendom, socijalnu i digitalnu uključenost, rodnu ravnopravnost i osnaživanje svih žena i djevojčica te nediskriminaciju. EU će nastaviti promicati kulturna prava i zaštitu kulturne baštine.

5. Radit će na sprečavanju i suzbijanju kršenja i povreda ljudskih prava, među ostalim podupiranjem relevantnih inicijativa Trećeg odbora Opće skupštine UN-a i Vijeća za ljudska prava. Nastavit će rješavati pitanje **odgovornosti** za kršenja i povrede ljudskih prava neovisno o tome gdje bi do njih moglo doći. EU je i dalje predan tome da svi počinitelji međunarodnih zločina za to odgovaraju. Ponovno će potvrditi svoju nepokolebljivu potporu sustavu međunarodnog kaznenog pravosuđa, a posebno Međunarodnom kaznenom sudu, i svoju predanost poštovanju Rimskog statuta i očuvanju neovisnosti i integriteta Međunarodnog kaznenog suda. Promicanje kaznene odgovornosti ključno je za borbu protiv nekažnjavanja najtežih zločina i osiguravanje pravde za žrtve. U cilju utvrđivanja odgovornosti EU će pozvati, ili poduprijeti pozive drugih, na neovisne istrage kršenja i povreda ljudskih prava i kršenja međunarodnog humanitarnog prava, uključujući kršenja koja bi mogla doseći razinu međunarodnih kaznenih djela.
6. EU će nastaviti preuzimati vodeću ulogu u **inicijativama** koje se odnose na Afganistan, Bjelarus, Burundi, Demokratsku Narodnu Republiku Koreju, Eritreju i Mjanmar/Burmu. EU će također biti spreman odgovoriti na nove situacije u vezi s ljudskim pravima koje izazivaju zabrinutost i koje se mogu pojaviti tijekom 2024. te djelovati u tim situacijama. Kad je riječ o Etiopiji, EU će pratiti razvoj događaja u vezi s okvirom politika o tranzicijskom pravosuđu i njegovom provedbom te poticati nastojanja da buduće politike ispune regionalne i međunarodne standarde ljudskih prava. Pomno će pratiti inicijative u vezi s Kambodžom, Srednjoafričkom Republikom, Demokratskom Republikom Kongom, Gruzijom, uključujući stanje ljudskih prava u gruzijskim odcijepljenim regijama Abhaziji i Južnoj Osetiji, Iranom, Libijom, Malijem, Nikaragvom, okupiranim palestinskim područjem, Ruskom Federacijom, Somalijom, Južnim Sudanom, Šri Lankom, Sudanom, Sirijom, privremeno okupiranim područjima Ukrajine, uključujući Autonomnu Republiku Krim i grad Sevastopolj, Jemen, te će pratiti i podupirati napore usmjerene na demokratske izbore i poštovanje ljudskih prava u Venezueli, uključujući provedbu sporazuma potpisanih u Barbadosu i oslobođenje političkih zatvorenika. Aktivno će sudjelovati u **interaktivnim dijalozima** s nositeljima mandata za posebne postupke te u općim raspravama kako bi se pozornost skrenula na teška kršenja ljudskih prava.

7. EU će osuditi sustavna kršenja i povrede ljudskih prava u **Afganistanu**, posebno talibansku rodno uvjetovanu diskriminaciju žena i djevojčica. To uključuje uskraćivanje prava na obrazovanje za sve, slobodu izražavanja, kretanja i rada te ozbiljno ograničavanje njihova sudjelovanja u javnom i društvenom životu, uključujući zabranu rada ženama zaposlenima u nevladinim organizacijama i UN-u. EU će također pozvati na zaštitu prava pripadnika manjina, uključujući etničke i vjerske manjine, kao što su Hazarijci, kao i LGBTI osoba. Poduprijet će Misiju Ujedinjenih naroda za pomoć Afganistanu (UNAMA) u okviru njezina sveobuhvatnog mandata sa snažnom komponentom ljudskih prava i mandat posebnog izvijestitelja za stanje ljudskih prava u Afganistanu, kao i imenovanje posebnog izaslanika za Afganistan u skladu s Rezolucijom VSUN-a 2721 (2023). Nastavit će ukazivati na odgovornost talibana u osiguravanju poštovanja, zaštite i ostvarivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te će isticati važnost preuzimanja odgovornosti. Pozvat će talibane da poštuju obveze u okviru Konvencije o ukidanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) i Konvencije o pravima djeteta (CRC), čija je stranka i Afganistan.

8. EU će pozvati na pomirenje i ponovnu uspostavu puta prema demokraciji u **Mjanmaru/Burmi** te će poduprijeti napore Ujedinjenih naroda i ASEAN-a u tom pogledu. Pozvat će na veću usklađenost stajališta u cijelom sustavu UN-a, posebno pojednostavnjenjem djelovanja različitih nositelja mandata i agencija UN-a na terenu. Nastavit će se zalagati za pravdu i odgovornost za sva kršenja i povrede te pozivati na okončanje svih činova nasilja vojnog režima Mjanmara diljem zemlje, među ostalim kako bi se zaustavili ciljani napadi na civile i civilnu infrastrukturu. Pozvat će na bezuvjetno i trenutačno puštanje na slobodu svih onih koji su proizvoljno pritvoreni, osuditi primjenu smrtne kazne, posebno kao posljedice vojnog udara 2021., te pozvati na ponovnu uspostavu demokratskog procesa. Nastavit će izražavati potporu cjelokupnom narodu Mjanmara/Burme, uključujući Rohindže i druge manjine. Pozvat će na potpun, siguran i neometan pristup humanitarnoj pomoći svim ljudima kojima je potrebna pomoć. EU će se i dalje zalagati za siguran, održiv, dostojanstven i dobrovoljan povratak izbjeglica iz etničke skupine Rohindža u njihova mjesta podrijetla kada to uvjeti dopuste. EU će podupirati mehanizme odgovornosti, uključujući Neovisni istražni mehanizam za Mjanmar.

9. EU će nastaviti najoštrije osuđivati ničim izazvan i neopravdan ruski **agresivni rat protiv Ukrajine** i kontinuirano rusko kršenje međunarodnog prava o ljudskim pravima i međunarodnog humanitarnog prava u Ukrajini, uključujući proizvoljna pritvaranja, mučenje, loše postupanje, prisilne nestanke te seksualno i rodno uvjetovano nasilje. Ponovno će pozvati Rusiju i Bjelarus da odmah osiguraju siguran povratak u Ukrajinu sve nezakonito deportirane i premještene ukrajinske djece i drugih civila. EU potiče daljnje napore kako bi se osigurala odgovornost za sve međunarodne zločine i kršenja ljudskih prava koji proizlaze iz ruskog agresivnog rata, naglašavajući da bi trebalo osigurati odgovornost u najširem smislu, uključujući prava žrtava na pravdu i odštetu, kao i jamstva neponavljanja. EU potiče daljnje napore, među ostalim u okviru temeljne skupine, na uspostavi suda za kazneni progon zločina agresije protiv Ukrajine, koji bi imao najširu međuregionalnu potporu i legitimitet, te budućeg mehanizma za naknadu štete; ponovno ističe svoju potporu Registru štete prouzročene agresijom Ruske Federacije na Ukrajinu u okviru Vijeća Europe kao prvom konkretnom koraku u tom smjeru. Ističe svoju potporu istragama koje provodi tužitelj Međunarodnog kaznenog suda i obnovi mandata Istražnog povjerenstva za Ukrajinu od strane Vijeća za ljudska prava. EU će zahtijevati da Rusija odmah, u potpunosti i bezuvjetno prekine agresiju, povuče sve snage i vojnu opremu s cijelog državnog područja Ukrajine te da u potpunosti poštuje suverenitet, neovisnost i teritorijalnu cjelovitost Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica.

10. EU će pozvati **Demokratsku Narodnu Republiku Koreju** da riješi pitanje rezultata istraga istražnog povjerenstva iz 2014. u vezi s njezinim ozbiljnim kršenjima i povredama ljudskih prava te da smisleno surađuje sa sustavom UN-a za ljudska prava s obzirom na svoj predstojeći univerzalni periodični pregled. EU će nastaviti pozivati Demokratsku Narodnu Republiku Koreju da prihvati ponude za dijalog i ponovno ostvari suradnju s međunarodnom zajednicom, među ostalim vraćanjem diplomatskog i humanitarnog osoblja u Demokratsku Narodnu Republiku Koreju. Pozvat će je da poštuje, štiti i ostvaruje ljudska prava te da odmah riješi pitanje otmica.

11. Kad je riječ o **Izraelu i okupiranom palestinskom području**, EU oštro osuđuje brutalne i neselektivne terorističke napade koje je Hamas izvršio diljem Izraela 7. listopada, koji su uključivali seksualno i rodno uvjetovano nasilje. EU podsjeća na pravo Izraela da se brani i naglašava da se ono mora ostvarivati u skladu s međunarodnim pravom, uključujući međunarodno humanitarno pravo i međunarodno pravo o ljudskim pravima. EU će nastaviti pomno pratiti stanje u Gazi i pozivati na poštovanje ljudskih prava, naglašavajući obvezu osiguravanja zaštite svih civila u svakom trenutku u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom. Pozivamo sve strane da poštuju međunarodno pravo, uključujući međunarodno pravo o ljudskim pravima i međunarodno humanitarno pravo te napominjemo da mora postojati odgovornost za kršenja međunarodnog prava. EU ponovno izražava najdublju zabrinutost zbog sve teže humanitarne situacije u Gazi te će pozvati na stalan, brz, siguran i neometan pristup humanitarne pomoći kako bi se svim potrebnim mjerama doprlo do onih kojima je potrebna pomoć, među ostalim povećanjem kapaciteta na graničnim prijelazima i posebnom pomorskom rutom te humanitarnim koridorima i stankama za humanitarne potrebe, istodobno osiguravajući da terorističke organizacije ne zloupotrebljavaju takvu pomoć. EU će nastaviti pozivati Hamas da odmah i bez preduvjeta oslobodi sve taoce, a uz to ističe da je Hamasova upotreba civila kao ljudskog štita osobito strašno zvjerstvo. Rad agencija UN-a mora se olakšati, a UN-ovo i humanitarno osoblje mora se zaštititi. Novinari ne smiju biti žrtve napada. EU će pozvati na zaštitu sve civilne infrastrukture, uključujući zdravstvene ustanove, škole i prostorije UN-a, kao i druge infrastrukture namijenjene olakšavanju isporuke humanitarne pomoći. EU oštro osuđuje nasilje doseljenika i poziva na odgovornost. Naseljavanje je prema međunarodnom pravu nezakonito. Izrael mora zaustaviti širenje naselja, spriječiti nasilje doseljenika i osigurati da počinitelji budu privedeni pravdi. EU će pozvati na suradnju sa svim mehanizmima UN-a. EU je spreman doprinijeti oživljavanju političkog procesa na temelju dvodržavnog rješenja, među ostalim u okviru Dana mira, te pozdravlja diplomatske inicijative za mir i sigurnost i podupire skoro održavanje međunarodne mirovne konferencije.

12. EU će nastaviti pratiti i osuđivati sustavnu i pojačanu unutarnju represiju nad civilnim društvom i stigmatiziranim skupinama, uključujući LGBTI osobe, u **Ruskoj Federaciji**. EU osuđuje efektivno zatvaranje prostora za građansko djelovanje, ušutkivanje javnog neslaganja, političke oporbe i neovisnih medija, nedostatak neovisnosti pravosuđa i jamstva poštenog suđenja, primjenu mučenja i lošeg postupanja te proizvoljno pritvaranje. Nastavit će poticati Rusiju da u potpunosti surađuje sa svim međunarodnim i regionalnim mehanizmima za praćenje ljudskih prava i sa svim posebnim postupcima povezanim sa stanjem ljudskih prava u Ruskoj Federaciji. EU će pozvati Rusiju da oslobodi sve političke zatvorenike.
13. EU će nastaviti snažno osuđivati kršenja ljudskih prava u **Bjelarusu**, podsjećajući na to da je Visoki povjerenik za ljudska prava izvijestio da se u Bjelarusu i dalje vrše sustavna, rasprostranjena i teška kršenja ljudskih prava. Prema navodima Visokog povjerenika neka od tih kršenja ljudskih prava mogla bi se smatrati zločinima protiv čovječnosti. EU će pozvati bjeloruske vlasti da zaustave unutarnju represiju te da odmah i bezuvjetno puste na slobodu i rehabilitiraju sve političke zatvorenike. Nastavit će tražiti od bjeloruske vlasti da u potpunosti surađuje s međunarodnim i regionalnim mehanizmima za praćenje ljudskih prava. Pozvat će bjeloruske vlasti da prestanu sudjelovati u ruskom agresivnom ratu protiv Ukrajine i da zaustave instrumentalizaciju migranata u političke svrhe. EU će raditi na tome da sve gore stanje ljudskih prava u Bjelarusu ostane visoko na popisu prioriteta Vijeća za ljudska prava.

14. EU će pozvati na prestanak kršenja međunarodnog humanitarnog prava te kršenja i povreda ljudskih prava od strane svih sudionika sukoba u Siriji, a posebno režima i njegovih saveznika, te će ponovno naglasiti da sve stranke odgovorne za kršenja međunarodnog humanitarnog prava i kršenja i povrede ljudskih prava, uključujući seksualno i rodno uvjetovano nasilje, moraju snositi odgovornost. EU će ponovno naglasiti da je siguran, potpun, neometan i trajan pristup humanitarnih organizacija od ključne važnosti, uključujući i pristup ustanovama za pritvor ili zatvorima. EU će izraziti svoju kontinuiranu potporu neovisnom međunarodnom istražnom povjerenstvu i Međunarodnom nepristranom i neovisnom mehanizmu te ponovno pozvati na to da se problem stanja u Siriji uputi Međunarodnom kaznenom sudu. EU pozdravlja osnivanje neovisne institucije za nestale osobe u Sirijskoj Arapskoj Republici i spreman je poduprijeti tu novu instituciju. EU će istaknuti da uvjeti za dobrovoljan, siguran i dostojanstven povratak sirijskih izbjeglica, kako ih je definirao UNHCR, trenutačno nisu uspostavljeni. Jedini put prema održivom miru za Siriju političko je rješenje u skladu s RVSUN-om 2254.
15. EU će nastaviti osuđivati kršenja ljudskih prava u Iranu i pozivati **iranske** vlasti da poštuju ljudska prava, posebno prava žena i djevojčica te prava pripadnika vjerskih i etničkih manjina, slobodu mišljenja i izražavanja, slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja te pravo na mirno okupljanje. EU će pozvati iransku vladu da zaustavi pogubljenja i nastavi s dosljednom politikom ukidanja smrtne kazne te da u potpunosti surađuje s mehanizmima UN-a za utvrđivanje odgovornosti za kršenja ljudskih prava, a posebno s neovisnom misijom za utvrđivanje činjenica koju je uspostavilo Vijeće za ljudska prava. Također će poticati puštanje na slobodu svih proizvoljno pritvorenih pojedinaca, uključujući strane državljane i osobe s dvojnim državljanstvom, te osigurati pravičan postupak za sve pritvorenike.

16. EU će osuditi teška kršenja i povrede ljudskih prava u Sudanu, uključujući brojne zabilježene slučajeve seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja, kao i kršenja prava djeteta. EU izražava duboku zabrinutost zbog zabilježenih slučajeva masovnog nasilja nad civilima i etničkog čišćenja, posebno u Zapadnom Darfuru, kao i zbog velikog broja ljudi kojima je potrebna humanitarna pomoć i interno raseljenih osoba. EU će pozvati sve sudionike sukoba da provedu i poštuju svoje obveze u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom te da zaustave napade na civilnu infrastrukturu i zajamče neograničen, pravodoban i siguran pristup humanitarnoj pomoći diljem zemlje. Ponovno će istaknuti potrebu za preuzimanjem odgovornosti za sve počinitelje kaznenih djela kako bi se prekinuo krug nekažnjavanja. EU će podupirati rad Međunarodnog kaznenog suda i UN-a, među ostalim putem Ureda Visokog povjerenika UN-a za ljudska prava, novoimenovanog osobnog izaslanika glavnog tajnika UN-a za Sudan te pozvati Sudan da surađuje s mandatima imenovanog neovisnog stručnjaka u Sudanu, kao i s neovisnom međunarodnom misijom za utvrđivanje činjenica o kršenjima i povredama ljudskih prava u zemlji.

17. EU će nastaviti ponovno izražavati ozbiljnu zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u **Kini**, među ostalim u Tibetu, Unutarnjoj Mongoliji, Hong Kongu i Xinjangu. EU će nastaviti poticati Kinu na učinkovitu suradnju s Uredom Visokog povjerenika i svim međunarodnim mehanizmima za ljudska prava, među ostalim u pogledu provedbe preporuka iz izvješća o procjeni pitanja ljudskih prava u Xinjangu. EU će i dalje posvećivati posebnu pozornost potpunom uživanju ljudskih prava i ostvarivanju temeljnih sloboda, posebno mišljenja i izražavanja, udruživanja i mirnog okupljanja, slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja, kao i zaštiti prava žena i djevojčica, očuvanju kulturnog identiteta i ukidanju kampova za prisilni rad i preodgoj, među ostalim s obzirom na kineski univerzalni periodični pregled. EU će nastaviti pomno pratiti pojedinačne slučajeve boraca za ljudska prava, među ostalim onih koji surađuju s mehanizmima UN-a. Potaknut će Kinu da poštuje, štiti i ostvaruje ljudska prava za sve, uključujući Ujgure, Tibetance i pripadnike etničkih, vjerskih i jezičnih manjina. EU će pozvati kinesku vladu i vlasti Hong Konga da ponovno uspostave potpuno poštovanje vladavine prava i ljudskih prava te će ponovno izraziti zabrinutost u vezi s kineskim poštovanjem prethodne obveze u vezi s Hong Kongom. EU je otvoren za suradnju s Kinom, gdje je to moguće i uz potpuno poštovanje univerzalnih ljudskih prava, primjerice na pitanjima kao što su gospodarska, socijalna i kulturna prava u multilateralnim forumima.
18. EU će istaknuti svoju neprekidnu potporu promicanju održivog i trajnog mira između Armenije i Azerbajdžana na temelju načelâ priznavanja suvereniteta, nepovredivosti granica i teritorijalne cjelovitosti. EU će naglasiti važnost osiguravanja prava i sigurnosti **Armenaca iz Karabaha**, kao i stvaranja uvjeta za dobrovoljan, siguran, dostojanstven i održiv povratak izbjeglica i raseljenih osoba u Gorski Karabah, posebno njihovo pravo na dostojanstven život u vlastitim domovima, bez zastrašivanja ili diskriminacije. Osim toga, potrebno je učinkovito zaštititi i zajamčiti kulturnu baštinu i prava vlasništva lokalnog stanovništva.

19. Osim toga, od Turske se, kao zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u i dugogodišnje članice Vijeća Europe, očekuje da će poštovati svoje obveze.
20. Kad je riječ o **tematskim prioritetima**, EU će se i dalje snažno protiviti smrtnoj kazni u svim slučajevima i u svim okolnostima te će promicati daljnju ratifikaciju Drugog fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, donesenog prije 35 godina. EU će pozvati sve preostale zemlje koje još primjenjuju smrtnu kaznu da je ukinu ili da zadrže ili uvedu moratorij kao prvi korak prema njezinu ukidanju. Poticat će države u kojima je na snazi moratorij na zakonsko ukidanje smrtne kazne. Angažirat će se u ranoj fazi s ciljem izgradnje potpore Desetoj rezoluciji Opće skupštine UN-a o moratoriju na primjenu smrtne kazne, u skladu sa svojom nedvosmislenom predanošću ukidanju smrtne kazne.
21. U kontekstu 40. obljetnice Konvencije protiv mučenja EU će nastaviti osuđivati **mučenje** i druge oblike okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja diljem svijeta te će se javno osuđivati proizvoljna uhićenja i pritvaranja. Ponovno će pozvati na opću ratifikaciju i učinkovitu provedbu Konvencije UN-a protiv mučenja i njezina Fakultativnog protokola. Nastavit će promicati Globalni savez za suzbijanje trgovine proizvodima koji služe za mučenje te će razmotriti daljnje korake za zabranu trgovine robom koja se upotrebljava za izvršenje smrtne kazne i mučenje.

22. EU će pozvati sve države svijeta da osiguraju pravilno funkcioniranje demokratskih institucija, poštovanje vladavine prava i načela dobrog upravljanja, uključiva društva i neovisnost pravosuđa te da spriječe nekažnjavanje i korupciju i da se bore protiv njih. Korupcija potkopava ostvarivanje i uživanje svih ljudskih prava te narušava demokraciju, povjerenje u institucije i vladavinu prava.
23. EU će ponovno potvrditi svoju snažnu predanost promicanju i zaštiti prava na **slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja** za sve pojedince diljem svijeta. Promicat će i štititi pravo svih osoba da imaju ili nemaju određenu vjeroispovijest ili uvjerenje i da iskazuju ili promijene svoju vjeroispovijest ili uvjerenje, uz osuđivanje kriminalizacije apostazije i zlouporabe zakonâ o bogohuljenju. Osudit će diskriminaciju, netoleranciju, nasilje i progon na temelju vjeroispovijesti ili uvjerenja te odbaciti svaki oblik poticanja na vjersku mržnju.
24. EU će pojačati svoju potporu poštovanju prava na **slobodu mišljenja i izražavanja** na internetu i izvan njega. I dalje će odlučno podupirati slobodu medija i osuđivati uznemiravanje, prijetnje i napade usmjerene na novinare, blogere i druge medijske djelatnike. EU će nastaviti upozoravati na povećanu državnu kontrolu nad internetskim prostorom i proaktivno suzbijati inozemnu manipulaciju informacijama te će promicati integritet informacija u borbi protiv dezinformacija. Nastavit će raditi na očuvanju **akademske slobode** i zaštiti ugroženih članova akademske zajednice. Nastavit će štititi i promicati pravo na **slobodu mirnog okupljanja i udruživanja** te osuđivati zastrašivanje, prijetnje i nasilje nad mirnim prosvjednicima.

25. EU će aktivno promicati univerzalna ljudska prava i temeljne slobode, vladavinu prava i demokratska načela za razvoj i upotrebu **digitalnih tehnologija** i upravljanje njima, uključujući umjetnu inteligenciju, internet i digitalne prostore, u skladu sa svojim pristupom digitalnim tehnologijama koji je usmjeren na čovjeka i koji se temelji na ljudskim pravima te oslanjajući se na svoj rad na propisima o umjetnoj inteligenciji koji su primjereni svrsi. EU će promicati odgovorno, sigurno i pouzdano osmišljavanje, razvoj, uvođenje, evaluaciju i upotrebu umjetne inteligencije u skladu s međunarodnim pravom o ljudskim pravima te će nastaviti skretati pozornost na učinak blokiranja interneta, cenzure na internetu i nezakonitog nadzora na internetu. EU će nastaviti pozivati na zaštitu internetskog prostora za građansko djelovanje, poboljšanje zaštite podataka i promicanje odgovornog upravljanja platformama, među ostalim za borbu protiv dezinformacija i kibernetičkog kriminaliteta te rodno uvjetovanog uznemiravanja i zlostavljanja na internetu potpomognutih tehnologijom. EU će promicati otvoren, slobodan, siguran i interoperabilan internet, uključujući očuvanje njegova temelja koji obuhvaća više dionika. Jedan od ključnih prioriteta EU-a bit će osiguravanje da se ta načela na odgovarajući način odražavaju u predstojećim procesima UN-a povezanim s digitalnim pitanjima, kao što je globalni digitalni pakt i sve odluke o budućem okviru globalnog upravljanja u vezi s umjetnom inteligencijom. U tu će svrhu EU obratiti posebnu pozornost na preporuke Savjetodavnog odbora na visokoj razini za umjetnu inteligenciju glavnog tajnika UN-a, osobito na njegovo izvješće uoči sastanka na vrhu o budućnosti 2024. EU će istodobno nastaviti svoju digitalnu suradnju u okviru strategije Global Gateway kako bi se premostio digitalni jaz i omogućilo da digitalne tehnologije, uključujući umjetnu inteligenciju, posluže za brže postizanje ciljeva održivog razvoja.

26. EU će aktivno podupirati, promicati i osnaživati raznoliko i neovisno civilno društvo, koje je temelj demokratskog društva. EU će snažno osuditi svaki oblik odmazde protiv **boraca za ljudska prava** i organizacija civilnog društva, uključujući one koji surađuju, nastoje surađivati ili su surađivali sa sustavom UN-a te će nastaviti promicati potpuno i smisleno sudjelovanje civilnog društva u svim forumima UN-a. EU će posebnu pozornost obratiti na posebne rizike s kojima se suočavaju određene kategorije boraca za ljudska prava koje su često izložene diskriminaciji, nasilju i uznemiravanju, na internetu i izvan njega, ponajprije žene koje se bore za ljudska prava, mladi koji se bore za ljudska prava, borci za ljudska prava u području okoliša i zemljišta i borci za ljudska prava autohtonih naroda, borci za prava LGBTI osoba, borci za prava osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama te oni koji brane radnička prava. EU će biti vodeći akter u promicanju sigurnog i poticajnog okruženja za civilno društvo i borce za ljudska prava, uključujući one koji su aktivni u egzilu. Posvetit će posebnu pozornost nezakonitom nadzoru na internetu i razmotriti mjere za sprečavanje i suzbijanje transnacionalne represije te poticati djelovanje UN-a za rješavanje tog sve ozbiljnijeg globalnog fenomena. EU će se također usprotiviti pravnim i administrativnim mjerama kojima se smanjuje prostor za građansko djelovanje, kao što su prepreke registraciji nevladinih organizacija, ograničenja pristupa resursima, zahtjevna pravila za provjeru i pretjerani zahtjevi za izvješćivanje. EU će blisko surađivati s Visokim povjerenikom UN-a za ljudska prava i posebnim postupcima kako bi osigurao da se čuje glas civilnog društva i boraca za ljudska prava.

27. EU će nastaviti snažno promicati i jačati napore usmjerene na **rodnu ravnopravnost**, napredak i potpuno uživanje svih ljudskih prava od strane svih žena i djevojčica, kao i na njihovo osnaživanje, u skladu sa svojim međunarodnim obvezama, među ostalim osvještavanjem rodne ravnopravnosti u kontekstu različitih zemalja i tematika. Nastavit će promicati integraciju rodne perspektive u mirovne i sigurnosne inicijative, među ostalim provedbom Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti te naknadnih rezolucija, jačanjem potpunog, ravnopravnog i smislenog sudjelovanja i vodstva žena i djevojčica u sprečavanju i rješavanju sukoba tijekom cijelog ciklusa sukoba. EU će iskoristiti svaku pojedinačnu priliku na svim relevantnim forumima za nastavak ispunjavanja tih obveza, među ostalim u okviru Komisije o položaju žena i Komisije o stanovništvu i razvoju, te isticanja potrebe za ambicioznim i transformativnim pristupom za rješavanje temeljnih uzroka i čimbenika rizika rodne neravnopravnosti, diskriminacije i nasilja nad ženama i djevojčicama. I dalje će u središte svojih napora stavljati sprečavanje i iskorjenjivanje svih oblika seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja na internetu i izvan njega, uključujući nasilje u obitelji i nasilje intimnog partnera, brak s djetetom, rani i prisilni brak, sakaćenje ženskih spolnih organa i druge štetne prakse protiv žena i djevojčica. Nastavit će promicati moguće sinergije s postojećim procesima u tom području, kao što je Forum za generacijsku ravnopravnost pod vodstvom organizacije UN Women, u kojem sudjeluje nekoliko država članica EU-a. EU će promicati napore na razini cijelog društva kako bi se muškarci i dječaci uključili kao saveznici i imali koristi od napora za iskorjenjivanje svih rodni nejednakosti, rješavanje problema diskriminirajućih zakona, borbu protiv diskriminirajućih društvenih normi i rodni stereotipa te okončanje seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja. EU podsjeća na svoju predanost podupiranju ravnopravnog, potpunog, učinkovitog i smislenog sudjelovanja žena i mladih, u svojoj njihovoj raznolikosti, među ostalim u svim sferama javnog i političkog života, u skladu s Akcijskim planom EU-a za ljudska prava i demokraciju za razdoblje 2020. – 2024. Na 45. obljetnicu Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) i 25. godišnjicu njezina fakultativnog protokola EU će nastaviti promicati ratifikaciju i provedbu tih instrumenata.

28. EU je i dalje predan promicanju, zaštiti i ostvarivanju svih ljudskih prava te potpunoj i djelotvornoj provedbi Pekinške platforme za djelovanje i programa djelovanja Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju, kao i ishoda revizijskih konferencija, a u tom kontekstu predan je i **spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima**. S obzirom na to EU ponovno potvrđuje svoju predanost promicanju, zaštiti i ostvarivanju prava svakog pojedinca na potpunu kontrolu nad pitanjima povezanim s vlastitom spolnošću te spolnim i reproduktivnim zdravljem i prava da o njima odlučuje slobodno i odgovorno, bez diskriminacije, prisile i nasilja. EU nadalje naglašava potrebu za univerzalnim pristupom kvalitetnim, cjenovno pristupačnim i sveobuhvatnim informacijama i obrazovanju o spolnom i reproduktivnom zdravlju, što uključuje sveobuhvatan spolni odgoj, te uslugama zdravstvene skrbi.
29. EU će se i dalje snažno protiviti svim oblicima **diskriminacije** te će se jače boriti protiv njih, uz pridavanje posebne pozornosti višestrukim i intersekcijskim oblicima diskriminacije, među ostalim na temelju spola, rase, etničke ili socijalne pripadnosti, vjeroispovijesti ili uvjerenja, političkih ili drugih mišljenja, invaliditeta, dobi, seksualne orijentacije i rodnog identiteta. EU ponovno ističe svoju predanost jednakosti i nediskriminaciji, pravu svih osoba na uživanje cijelog niza ljudskih prava i temeljnih sloboda te zaštiti onih u nepovoljnom, ranjivom i marginaliziranom položaju. EU će ponovno potvrditi svoju snažnu predanost poštovanju, zaštiti i ostvarivanju punog i ravnopravnog ostvarivanja ljudskih prava LGBTI osoba te će izraziti zabrinutost zbog alarmantnih stopa nasilja, diskriminacije i stigmatizacije LGBTI osoba diljem svijeta. EU će surađivati s UN-ovim mandatima usmjerenima na borbu protiv nasilja i svih oblika diskriminacije te će u tom pogledu nastaviti pružati snažnu potporu radu UN-a.

30. EU će i dalje biti u potpunosti predan iskorjenjivanju **rasizma**, rasne diskriminacije, ksenofobije i povezane netolerancije. Njegovo djelovanje u tom području temelji se na čvrstom pravnom okviru, uključujući Akcijski plan EU-a za antirasizam za razdoblje 2020. – 2025., koji je razvijen tijekom godina, u skladu s Međunarodnom konvencijom o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije (ICERD), koji jest i trebao bi ostati temelj djelovanja za suzbijanje rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije, govora mržnje i netolerancije. EU će nastaviti svoju dugogodišnju tradiciju aktivne i konstruktivne suradnje sa svim mehanizmima UN-a povezanim s rasizmom, bez obzira na to je li podupirao stvaranje dotičnog mehanizma ili nije, te će pri tome dosljedno zahtijevati racionalizaciju i pojednostavnjivanje postojećih mehanizama. Nastavit će isticati potrebu da se osiguraju univerzalna ratifikacija te potpuna i učinkovita provedba ICERD-a, kao i potrebu za provedbom Deklaracije iz Durbanu i Programa djelovanja. EU će nadalje nastaviti smisleno sudjelovati u pregovorima o Nacrtu izjave UN-a o poštovanju, zaštiti i ostvarivanju ljudskih prava osoba afričkog podrijetla.

31. EU će i dalje zagovarati **prava djeteta**, dajući prednost zaštiti djece od svih oblika nasilja, univerzalnom pristupu kvalitetnom i uključivom obrazovanju, s posebnim naglaskom na pravu djevojčica na obrazovanje i pravima onih u nepovoljnom, ranjivom i marginaliziranom položaju, uključujući djecu iz autohtonih naroda i djecu koja pripadaju manjinama, što obuhvaća nacionalne i etničke manjine, kao i djecu s invaliditetom. Nastavit će posvećivati posebnu pozornost djeci pogođenoj oružanim sukobima te sprečavanju i okončanju teških kršenja prava nad njima oslanjajući se na pojačanu koordinaciju s mehanizmima UN-a i partnerima. EU će nastaviti poduzimati mjere protiv sakaćenja ženskih spolnih organa te braka s djetetom i ranog i prisilnog braka. Nastavit će raditi na iskorjenjivanju siromaštva djece i svih oblika diskriminacije djece. Bavit će se pravima djeteta u digitalnom prostoru kako bi se zajamčilo sigurno iskustvo na internetu za svu djecu, bez ikakvih oblika nasilja.
32. EU će pojačati djelovanje kako bi promicao potpuno uživanje svih ljudskih prava **starijih osoba**. I dalje će biti predan jačanju ljudskih prava starijih osoba u svim područjima života, posebno u području dugotrajne skrbi, te će podupirati napore u borbi protiv dobne diskriminacije te ojačati međugeneracijske aktivnosti i solidarnost. U tom pogledu EU će smisleno surađivati s otvorenom radnom skupinom UN-a o starenju i spreman je surađivati u postupku utvrđivanja mogućih nedostataka u zaštiti ljudskih prava starijih osoba kako bi ih se na najbolji način riješilo.

33. EU će nastaviti promicati prava **autohtonih naroda** kako su navedena u Deklaraciji UN-a o pravima autohtonih naroda i međunarodnom pravu o ljudskim pravima te će se u tom pogledu aktivno uključiti u sve relevantne forume na kojima se raspravlja o pravima autohtonih naroda. EU će nastaviti aktivno sudjelovati u svim naporima za unaprjeđenje potpunog, učinkovitog i smislenog sudjelovanja predstavnika i institucija autohtonih naroda u odgovarajućim tijelima Ujedinjenih naroda, među ostalim na sastancima Vijeća za ljudska prava, u pogledu pitanja koja se na njih odnose. EU će naglasiti važnost zaštite boraca za ljudska prava autohtonih naroda, među ostalim u kontekstu zemljišta i prirodnih resursa te zaštite okoliša, bioraznolikosti i klime, te osiguravanja da oni mogu promicati ljudska prava bez straha od odmazde. Promicat će potpuno, učinkovito i smisleno sudjelovanje i vodstvo pripadnika autohtonih naroda. Naglasit će važnost toga da se djeci iz autohtonih naroda omogući pristup obrazovanju na vlastitom jeziku i u okviru vlastite kulture.
34. Prijeko je potrebno braniti prava pripadnika **manjina**. EU će nastaviti pozivati sve države na poštovanje, zaštitu i ostvarivanje ljudskih prava pripadnika manjina, kako je navedeno u Deklaraciji o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama. Promicat će njihovo pravo na učinkovito sudjelovanje u kulturnom, vjerskom, društvenom, gospodarskom i javnom životu. Protivit će se svim oblicima poticanja na nasilje ili mržnju te govor mržnje, na internetu i izvan njega, uz istodobno očuvanje potpunog prava na slobodu mišljenja i izražavanja. Nastavit će rješavati pitanja pripadnika manjina na svim relevantnim forumima.

35. EU će nastaviti podupirati mjere čiji je cilj odgovoriti na posljedice **klimatskih promjena**, gubitka bioraznolikosti, onečišćenja i uništavanja okoliša na potpuno uživanje svih ljudskih prava. Pristup koji se temelji na ljudskim pravima ključan je za uspješnu borbu protiv tih pojava. EU će s tim u vezi promicati važnu ulogu boraca za ljudska prava koji djeluju u području okoliša i koji pripadaju autohtonim narodima. EU će aktivno sudjelovati u raspravama o promicanju ljudskog prava na čist, zdrav i održiv okoliš te će promicati uključenost i nediskriminaciju u tom kontekstu. Aktivno će sudjelovati u rezolucijama UN-a o povezanosti ljudskih prava s klimom i okolišem, među ostalim u kontekstu ishoda Konferencije COP 28.
36. EU će ponovno potvrditi svoju predanost potpunoj provedbi svih triju dimenzija Programa održivog razvoja do 2030. EU će ponovno istaknuti svoje stajalište da je potpuno ostvarenje svih ljudskih prava za sve preduvjet za postizanje uključivog i održivog razvoja. U tom će duhu EU nastaviti doprinositi provedbi Programa održivog razvoja do 2030., i to primjenom pristupa razvojnoj suradnji koji se temelji na ljudskim pravima, pri čemu će osigurati da nitko ne bude zapostavljen. Tim se pristupom doprinosi **pravu na razvoj** koje počiva na univerzalnoj, nedjeljivoj, međusobno povezanoj i uzajamno osnažujućoj prirodi svih ljudskih prava, pri čemu su pojedinci nositelji prava, a države nositelji dužnosti. Što se tiče postupka razrade pravno obvezujućeg instrumenta o pravu na razvoj, EU će se nastaviti angažirati, ne dovodeći u pitanje svoje konačno stajalište, kako bi nacrt teksta u potpunosti bio usklađen s međunarodnim pravom o ljudskim pravima.

37. EU će nastaviti surađivati s Uredom Visokog povjerenika za ljudska prava i Radnom skupinom UN-a za **poslovanje i ljudska prava** u svrhu promicanja provedbe vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima na globalnoj razini. Nastavit će podupirati donošenje nacionalnih akcijskih planova u državama članicama i partnerskim zemljama te izradu sveobuhvatnog okvira EU-a za provedbu vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, uzimajući kao primjer plan za vodeća načela UN-a za sljedeće desetljeće poslovanja i ljudskih prava. EU će ojačati svoj angažman na forumima UN-a, pri čemu će uzeti u obzir zakonodavne i druge promjene u EU-u, osobito u vezi s dužnom pažnjom za održivo poslovanje, kao temelj za sudjelovanje u pregovorima UN-a o pravno obvezujućem instrumentu o poslovanju i ljudskim pravima utemeljenom na konsenzusu u cilju poboljšanja zaštite žrtava i stvaranja jednakih uvjeta na globalnoj razini.
38. Terorizam, nasilni ekstremizam i organizirani kriminal ozbiljna su prijetnja miru i sigurnosti. Borba protiv terorizma ne smije kršiti ljudska prava, temeljne slobode ili međunarodno humanitarno pravo. EU poziva sve države da osiguraju da odgovor na terorizam i organizirani kriminal bude u potpunosti u skladu s međunarodnim pravom. Istrage i kazneni progon slučajeva **terorizma** moraju se odvijati u skladu s vladavinom prava i međunarodnim pravom o ljudskim pravima, pri čemu se prava žrtava stavljaju u središte.

39. EU će pojačati mjere za poštovanje međunarodnog prava u vezi s izbjeglicama, interno raseljenim osobama i migrantima, pri čemu će posebnu pozornost posvetiti osobama u ranjivom položaju. EU će nastaviti nuditi mogućnosti za zakonite načine migracije, uz potpuno poštovanje nacionalnih nadležnosti, te pozivati sve države da sprečavaju trgovanje ljudima i krijumčarenje ljudi, da zaštite žrtve i podignu svijest među potencijalnim žrtvama te pri tome očuvaju pristup kojim se uzimaju u obzir rodna pitanja i pitanja djece te osiguraju učinkovit kazneni progon počinitelja. Nastavit će snažno osuđivati hibridne napade koje sponzorira država, uključujući instrumentalizaciju migranata koju u političke svrhe provode treće zemlje te će raditi na suzbijanju takvih aktivnosti, uz potpuno poštovanje ljudskih prava i međunarodnog prava.
40. EU će pozvati sve partnere da **udruže napore za očuvanje i unapređenje ljudskih prava** na globalnoj razini i izgrade snažnija partnerstva. EU vjeruje da promicanje, zaštita i ostvarivanje ljudskih prava donose višestruke koristi svim dionicima, među ostalim u pogledu održivog razvoja, mira i sigurnosti te promicanja ravnopravnih, raznolikih, pluralističkih i uključivih društava.
-